

REGISTERBLAD

Namn och datum: Mette Råberg (980123), Mattias Jansson (980924, 981202)

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I STOCKHOLMS LÄN

Områdesnummer och namn:

NRO01042 STORANDEN

Kommun: Norrtälje (0188)

Kartblad: 11I NO

Area: Ca. 125 ha land, varav 47 ha våtmark

Naturgeografisk region: 24 Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken

Landskapsform: Sprickdalslandskap

Riksvärde

Myrkomplex	Flora
------------	-------

Värdeomdöme: Storanden är ett myrkomplex vars naturvärden främst är knutna till storlek, mångformighet, flora och orördhet.

Huvudkriterier: A, B

Förutsättningar för bevarande: Bevarande av våtmarkens värden förutsätter att dess orörda karaktär och hydrologi behålls intakt. Ingrepp som torvtäkt, vattenreglering, dämning och dränering genom dikning och underhåll av diken i våtmarken och dess tillrinningsområde kan skada värdena. Avverkning och andra skogsbruksåtgärder i våtmarken, i skog på fastmarksholmar och i kantzoner bör ej utföras. Markberedning, skogsgödsling och kalkning bör också undvikas inom tillrinningsområdet. Vägbyggnad samt uppförande av anläggningar och bebyggelse är inte förenligt med naturvårdsintressena i riksintresseområdet.

Områdets huvuddrag: Storanden – Vagnsmossen är ett stort myrkomplex vars naturvärden främst är knutna till storleken, mångformigheten och orördheten. Våtmarken är i stort sett hydrologiskt intakt och har mest fattig till intermediär vegetation. Större delen av myrkomplexet består av ett par svagt välvda tallmossar samt tallkärr. Några mindre delar är öppna, bland annat finns ett öppet rikkärr i söder. En välutbildad lagg av olika skogskärr- och sumpskogstyper omger myren. I väster ansluter värdefull naturskog. I övrigt omges våtmarken mest av intensivt brukad kulturskog. Området har en representativ flora och fågelfauna. Floran hyser värdefulla rikkärrs- och naturskogsarter.

Större delen av våtmarken utgörs av mer eller mindre mosseartat tallkärr. Senvuxna och låga tallar står glest. Tuvor med skvattram och odon omväxlar med kärrpartier med trådstarr, tuvull, vattenklöver och kärrspira. Bottenskiktet domineras av vitmossor, främst fattigkärrsarter, men även några som indikerar rikare förhållanden. I tallkärrret finns mindre partier av öppet mjukmattekärr med näringskrävande mossor som guldspärrmossa, purpurvitmossa och lockvitmossa.

Våtmarkskomplexet kantas av en lagg med klibbal, gran och glasbjörk. Klibbalar står här på utpräglade socklar i öppna vattenytor. Bland örterna märks missne, kärrbräken och granbräken. Karaktärsart i den rikliga mossfloran är källpraktmossa. I vikar av våtmarken övergår laggen i större områden av sumpskog eller skogskärr. Även här dominerar olika blandningar av klibbal, glasbjörk och gran.

Vagnsmossen: Tallmossen i norra delen av våtmarksområdet är bevuxen med relativt grov och högvuxen tallskog, där många träd är uppemot 200 år gamla. I mossens centrala delar har de grövsta träden avverkats för 30 – 40 år sedan. Fältskiktet består bl. a. av skvattram, odon och hjortron. I bottenskiktet finns olika arter av brun- och vitmossor. Mossen omges av en tydligt markerad lagg med starr, vattenklöver och fräken.

Rikkärret: I södra delen av Storanden breder ett öppet rikkärr ut sig. Kärrret är av mjukmatte-lösbottentyp. I det glesa fältskiktet växer ängsnycklar samt i partierna med lösbotten myggblomster, tagelsäv och vitag. Rikkärsmossor som röd skorpionmossa, korvskorpionmossa, purpurvitmossa, gyllenmossa och piprensarmossa dominerar bottenskiktet.

Omgivande skogsmark: Mycket av fastmarksskogen kring myrens norra och östra delar består av intensivt brukad kulturskog med hyggen och ungskog.

Sydväst om Storanden finns ett naturskogsområde med hållmarkstallskog och granskog. Den gamla hållmarkstallskogen har ett stort gran- och lövträdsinslag. Träden är rikligt bevuxna av hänglavar. Många döda träd står kvar i form av torrakor. Även granskogen har ett stort inslag av lövträd, t. ex. finns här många grova aspar. Bl. a. i svackorna ned mot Storanden är granskogen av lågörttyp med rik flora. Här finns rikligt av mer eller mindre krävande växter som grönyxne, korallrot, tvåblad, ögonpyrola och ormbär. Andra partier är av fattigare gräs-ristyp. Granskogen är kraftigt olikåldrig med träd på upp till 160 år. Flera stormluckor med många grova granlågor och tät granföryngring visar hur en skog naturligt föryngras.

I sluttningen öster om Storandens södra del finns en äldre barrblandskog. Skogen är tydligt betespräglad, men opåverkad av modernt skogsbruk. I sydsluttningen finns flera mycket grova aspar. Miljön i de opåverkade naturskogsområdena är mycket gynnsam för många arter av vedsvampar. Här har under lång tid funnits gott om död ved i alla nedbrytningsstadier, luftfuktigheten är hög. I skogarna vid södra delen av Storanden påträffas ett stort antal vedsvampsarter, däribland ovanliga arter som kötticka, stor aspicka och ullticka. Även lavfloran är intressant med arter som lunglav, talltagel och den mycket ovanliga skorplaven mjölig klotterlav.

I området häckar de flesta för dessa trakter normalt förekommande skogsfågelarter. Många av dem är starkt knutna till gammal orörd skog, exempelvis tjäder, skogsduva, sparvuggla och spillkråka.

Anmärkningar: Området ingår i den nationella våtmarksinventeringen (objektnummer 11I5G02), myrskyddsplanen (objektnummer AB4), Naturvårdsverkets urskogsinventering från 1982, samt i Länsstyrelsens naturvårdsprogram (objektnummer 88.53).

Referenser

Douhan B, Jansson M och Larsson P, 1995: Storanden, -naturinventering av ett skogs- och våtmarksområde. Norrtälje kommun. Naturvård i Norrtälje k:n nr 10.

Länsstyrelsen i Stockholms län, 1983: Naturvårdsprogram för Stockholms län, del 1. Skyddsvärda områden för naturvård och friluftsliv. Naturvårdsenheten, Stockholm.

Länsstyrelsen i Stockholms län, 1996: Naturkatalog för Stockholms län (remissupplaga).

Länsstyrelsen i Stockholms län, 1997: Våtmarksinventering i Stockholms län. Stockholm.

Naturvårdsverket och Skogsvårdsstyrelsen, 1982: Urskogar, del 2 -Södra Sverige. Naturvårdsverket. Solna. PM 1508.

Naturvårdsverket, 1994: Myrskyddsplan för Sverige. Solna.